

Kâzım Nami Duru (1877-1967)

Atatürk'ün ülkenin gelişmesi ve muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkartılmasında büyük önem verdiği Millî Eğitim sisteminin, bugünkü hâlini alabilmesinin temellerini atan önemli isimlerden biri Kâzım Nami Duru'dur. Kendisi yaptığı çalışmalarla Atatürk'ün takdirini kazanmış ve Büyük Nutuk'ta adının anılması şerefine nail olabilmıştır.

Asıl mesleği askerlik olduğu hâlde, Meşrutiyet döneminin ve Cumhuriyet'in ilk yıllarının önemli eğitimcilerinden olan Kâzım Nami, 1877 yılının Mart ayında Üsküdar'a bağlı Nuhkuyusu'nda dünyaya gelmiştir. Anne ve babası İstanbul'ludur. Asıl adı Mehmet Kâzım'dır. "Nami" takma adını şiirle uğraşırken almıştır.

Babası askerî eczacı olan Mustafa Sıtkı Bey, annesi ise Fatma Zehra Hanım'dır.

Kâzım Nami okuma ve yazmayı daha okula başlamadan önce annesinden öğrendi. Eğitim hayatına Üsküdar'da Valide Camii'nin yanındaki mahalle mektebinde başladı. Ancak birinci sınıfı Askerî Rüştiyede tamamladı. On üç yaşlarında iken Selânik Askerî Rüştiyesini bitirip, Manastır Askerî İdadisine devam etti. Babasının Trakya'da değişik yerlere tayini sebebiyle, o da öğrenimini değişik okullarda yapmak zorunda kaldı. Sırasıyla Edirne ve Selanik Askerî Rüştiyelerinde okuyarak orta öğrenimini tamamladı. Okulda daima başarılıydı, hep birinci veya ikinci oldu.

Topçu olmak istemesine rağmen Piyade Asteğmen olarak okulu bitirdi, İstanbul Merkez Kumandanlığına gönderildi. Buradan Arnavutluk'un Redif taburunun ikinci bölüğüne tayin oldu, ancak tabura vardığının beşinci günü terhis emri geldi. Tiran'a gelince ilk iş olarak askerleri terhis ettiler, artık talim yaptıracak asker kalmadığı için Rüştiye mektebinde din dersleriyle, Arabî ve Farisî derslerinden başka bütün dersleri aldı.

Taburunun kâtibi, Kâzım Nami'nin yazısını beğendiği için kızına ders vermesini istedi, Kâzım Nami'de kıza karşı bir meyil uyandı. Aileleri onları nişanlayıp nikâhı iki sene sonraya bıraktılar.

Kâzım Nami'yi tahsil memuru olarak Berat'a gönderme kararı çıktı. Burada haftada bir defa muhasebeciden para istemekten başka işi olmadığı için, burada da yine hocalığa başladı. Daha sonra Hamidiye İdadisine İstanbul'dan bir müdürle iki muallim geldi; eski muallimler, Arabî ve Farisî dersinde kaldılar, Kâzım Nami ise resim ve jimnastik muallimliğiyle, Türkçe muallimliği vekilliğine tayin oldu.

Bir müddet sonra, aileler evlenmek için onu Tiran'a çağırdılar. Evlendi ve tekrar Berat'a döndü.

Şubat sonlarında Kâzım Nami ikinci bölük sani mülâzımıyken, taburu silâh altına çağrıldı. Taburuyla Selânik'e geldi. Kendi bölüğü, Gevgli'ye vazifelendirildiği için Gevgli'ye gitti. Müfrezesiyle Gevgli'ye gider gitmez, evvel mülazımlığa terfi etti. Kumandanı Miralay Bey, Kâzım Nami'den çok memnun olduğu için kumandanlığı bitirip eski vazifesine dönünce, Kâzım Nami'yi de Selanik'te alıkoydu.

Kâzım Nami hocalığa meraklı olduğu için, Selanik Mülkî İdadisinde vekâleten bir ders buldu ve öğlene kadar burada ders verdi. Daha sonra sanayi mektebinde riyaziye dersi, idadi ile sanayi okulunda dersinin olmadığı günler, Yalılar Cami imamının idare ettiği bir sıbyan mektebinde elifba ve Türkçe okuma dersleri verdi.

Kâzım Nami Yalılar'daki Ravza-i Sıbyan okulundaki vazifesinde, pedagoji kaidelerini tatbik etti. 1905 sonlarında, Mission Laique Française cemiyetinin, Yalılar'da bulunan Fransız Lisesinde Türkçe muallimliğine tayin edildi. Kâzım Nami Meşrutiyetin ilanından sonra da Fransız Lisesini terk etmedi. Bundan başka İttihat ve Terakki Cemiyetinin gizlice satın aldığı Leylî - Nehari Ticaret İdadisinde Tarih derslerini okuttu. Yalılar'daki Ravzai Sıbyan Mektebi İttihat ve Terakki

Cemiyetinin birinci kulübü idaresine girdi. Kâzım Nami bu kulübün kurduğu mektep idare heyetine reis seçildi.

Kâzım Nami, Meşrutiyetten önce bile bir arkadaşının çıkardığı haftalık Bahçe Dergisinde “Terbiye-i etfal-pedagoji” ye dair yazılar yazdı.

1909’da Avusturya-Macaristan’a yapılan iki yüz elli kişilik bir seyahate katıldı. Özellikle okulların öğretim usullerini öğrenmeye çalıştı. Peşte’de İgnos Kunoş idaresindeki Yüksek Ticaret Akademisinden sonra, anaokulu öğretmenlerini yetiştiren bir okula gitti. Burası iki sınıflı bir okuldu; orta öğretim görmüş kızlar, burada iki yıl, Frobel usulüyle küçük çocukları terbiye etmeyi öğreniyorlar ve sonra anaokuluna öğretmen oluyorlardı. Kâzım Nami bu okulu ziyaretten faydalanarak, Selanik’e dönüşünde Osmanlı imparatorluğunda ilk ana sınıfını Ravza-i Sıbyan Mektebinde kurdu.

Kâzım Nami, her ne kadar hocalık yapsa da askerdi. İttihat ve Terakki vilâyet merkezindeki arkadaşları, Splandit Palas’taki toplantıları onun idare ettiğinden şüphelenerek Köprülü’de Redif Fırkası Erkânı Harbiye mülhaklığına göndermek istediler. Gitmek istemedi ve bir zamanlar talebesi de olduğu askerî rüştiyede Fransızca hocalığı yaptı.

Birinci Cihan Savaşı başlamadan önce müstakil Kocaeli sancağı Maarif müdürlüğüne tayin edildi.

Kâzım Nami, Ravza-i Sıbyan anaokulunda açtığı anasınıfına benzer diğer bir okulu İzmit’te kurdu. Frobel metodunu uygulamak üzere, Manşak okulunda çalışan bir Ermeni kadını tavsiye üzerine burada istihdam etti.

Maarif Nazırı Şükrü Bey, Çapa Darülmalûmatında bir senelik bir anaokulu öğretmenliği sınıfı açtırdı. Burada Kâzım Nami’ye de ders verdi ve anaokulları için Fransızcadan “Çocuk Bahçesi” adında bir kitap tercüme ettirdi. Bu kitap, mütareke başlarında devlet matbaasında bastırıldı.

Meşrutiyetin ilanından sonra, Zaman Gazetesinde başyazarlık yaptı. Reşat efendinin Beşinci Mehmet adıyla Padişah olması üzerine, İstanbul gazetelerinin Padişahı övmeye başlaması Kâzım Nami’yi rahatsız etti ve Zaman Gazetesinde “Riyakâr Olmayalım” başlığıyla bir yazı yazdı. Bunun üzerine bir hafta hapse mahkûm oldu. Kâzım Nami Meşrutiyet’in ilk matbuat mahkûmu olmuştur.

Aradan bir süre geçtikten sonra İttihat ve Terakki Selanik’te kurduğu matbaada , “Rumeli” adıyla günlük bir gazete çıkardı. Bu gazetenin başyazarlığını da Kâzım Nami yaptı.

1910 yılı Haziran’ı içinde, Selanik vilayeti Maarif Müfettişliğine tayin emri geldi, Ağustos ayı içinde de askerlikten istifası kabul edildi.

Gazetecilik ve müfettişliği aynı anda sürdürdü. “Arnavutluk ve Arnavutça” başlığıyla yazdığı bir yazıda; Arnavutçanın Başkimcilerin istediği gibi, Arnavut harfleriyle yazılmasını müdafaa ettiği için İttihat ve Terakki, Kâzım Nami yerine İstanbul’dan Yunus Nadi’yi başyazar olarak getirtti ve Kâzım Nami gazeteden ayrıldı. Kendini tamamen müfettişlik işine verdi.

1918’de Mondros silah bırakımı zamanında, Kâzım Nami Medrese-tül-Vaizin’de İçtimaiyat ve Terbiye, Çapa Kız Öğretmen Okulunda Edebiyat, Mercan Sultanisinde de Türkçe ve Tarih öğretmenliği yaptı. Kurulan yeni hükûmet, Kâzım Nami’yi medreseden, kız öğretmen okulundan ayırdı. Mercan Sultanisindeki görevini de Vefa Sultanisine nakletti, buradan da Kâzım Nami kendi isteğiyle ayrıldı.

Aşyan adlı özel bir okulda edebiyat dersleri verdi. Bu okulun sahibinin Kâzım Nami’yi bir matbaa alarak, günlük bir gazete çıkarması için bir kooperatif ortaklığı kurması konusunda teşvik etmesi üzerine bir matbaa kiralandı ve “Türk

Dünyası” gazetesini çıkarmaya başladılar. Gazete önce rağbet gördü, fakat Millî Müdafaa taraflılığı yaptıkları için kısa sürede sansüre uğradı, sayfaları silindi. Mecburen gazete kapandı.

Kâzım Nami de Ankara’ya gitti. 31 Mayıs 1920 Perşembe günü Ankara’ya vardı. Kütahya mebusu ve İkdâm Gazetesinin sahibi Ferit Bey, Kâzım Nami’yi, Maarif Vekili Doktor Rıza Nur Bey’e takdim etti. Rıza Nur Bey Kâzım Nami’yi önce Memurin Müdürlüğüne, birkaç gün sonra da Orta Tedrisat Müdürlüğüne tayin etti.

Garp cephesi Erkân-ı Harbiye Reisi İsmet Bey, Kâzım Nami’den bir İstiklâl Marşı yazılmasını ve bunun güftesi ile bestesinin ayrı ayrı müsabakaya konulmasını emretti.

Müsabakayı, İstanbul da dâhil olmak üzere, bütün memlekete ilan ettiler. Her yerden marş güfteleri gelmeye başladı. Bu güfteler içinde en çok Mehmet Akif’in güftesi beğenildi. O okunurken bütün meclis heyecana kapıldı. Okuma bittikten sonra, Meclis diğer güftelerin okunmamasını istedi. Mehmet Akif’in şiiri heyecan içinde kabul edildi. Orduca verilmesi kararlaştırılan beş yüz lira şaire verildi, o da bu parayı fakirlere dağıttı.

Kâzım Nami orta tedrisat müdürlüğüne başladıktan sonra, Arıburnu kahramanlığı dolayısıyla yazdığı yazılar için iltifatlarına nail olduğu Mustafa Kemal’i ziyaret etti. Mustafa Kemal, Kâzım Nami’yi görmekten çok memnun oldu, ihtiyacı oldukça maddî açıdan onu destekledi. Kâzım Nami ilk aldığı paradan ailesine göndererek Ankara’ya gelmelerini sağladı.

Mustafa Kemal Nutuk’ta Kâzım Nami’den de övgüyle bahsetmiştir:

“İbrahim Paşanın, yıldırma politikası, ihtilal komitesinin tehditkâr vaziyetiyle karşılandı. Paşa hiddet ve şiddetini bir tarafa bırakmak mecburiyetini hissetti. Bazı arkadaşlar, bu arada en çok Cemal Bey (Cemal Paşa) vasıtasıyla ihtilal cemiyetinin kuvvetinden ve teşebbüsündeki ciddiyetten İbrahim Paşanın oğlu haberdar edildi. Babasının cemiyet aleyhine harekette bulunmaması ihtar ve paşa’dan teminat talep olundu. Mesela, “Kumandan Paşa cemiyet aleyhinde hareket etmeyeceğini işaret etmek üzere, cuma namazını filan camide kılacak ve ikinci safta yer alacaktır” gibi birtakım taleplerde bulunuldu. İşte Nurettin Bey bu gibi tebligatı pederine duyurmak için vasıta olarak kullanılıyordu. Fakat mühim meselelerde daha çok vazifelendirilen ve faal bulundurulan babasının yaveri Nurettin Bey değil, cemiyetin üyesi ve mutemedi ve kumandanlık makamı yaveri Yüzbaşı Kazım Nami Bey’di (Bugün yazar ve muallimdir).”

Kâzım Nami Maarif Vekâletinde bulunan reisliği esnasında, Samih Rifat Bey’in yaptığı, telif ve tercüme dairesine de üyeydi. Burada binanın bir dershanesini de tiyatro sahnesi hâline getirdi ve terbiye ile içtimaiyat üzerine dersler verdi.

Kâzım Nami, Kurtuluş Savaşı yıllarında Muallimler Cemiyetinin reisiydi. Burada “Anadolu Terbiye Mecmuası” adıyla bir terbiye dergisi çıkardı, iki tane de çocuk piyesi yazdı. Bu piyesler bu dergide basıldı. Bu sırada Yunanlılar Eskişehir’i alıp, Ankara’ya doğru ilerlemekteydi. Kâzım Nami ailesini alarak Kayseri’ye gitti. Sakarya Savaşı kazanıldıktan sonra tekrar Ankara’ya döndü.

Lozan Barış Antlaşması görüşülürken, Maarif Vekâletinde bir müsteşarlık tayini gerekliydi. Tedrisat müdürü, Kâzım Nami’nin müsteşarlığa uygun olduğunu düşündü, ama Maarif Vekili Vehbi Bey, Mecliste Kâzım Nami Bey’in aleyhinde bir cereyan olduğu gerekçesi ile kabul etmedi. Daha sonra Samih Rifat Bey’in göreve getirildiğini duyunca, istifa etti ve maarif vekâletiyle ilgisini tamamen kesti.

Kâzım Nami, istifasının üzerine maddî açıdan çok sıkıntı çekti. Kâzım Nami’ye yetimler yurtlarından birinin müdürlüğü

ve eşinin müdür yardımcısı olması teklif edildi. Onlar da İzmir Yetimler Yurdunda çalışmayı kabul ettiler. Kâzım Nami, 1923 yılı Temmuz’unda, İstanbul yetimler yurduna tayin oldu. Altı gün sonra yetimler yurdu müdürlüğünün Ankara’ya taşınmasıyla, Kâzım Nami de Beykoz Yetimler Yurduna gönderildi. Bu olaya canı sıkılan Kâzım Nami bu görevden istifa etti. Validebağı Darüleytamı ve Beykoz Darüleytamını Kâzım Nami’nin sorumluluğuna verdiler, O da istifadan vazgeçti. Eşini de Validebağı Darüleytamında müdür yardımcılığı görevine verdiler. Bir ay sonra İstanbul Muallimler Cemiyetinin kongresinde yaptığı konuşmanın Ankara’daki Öğretmenler Birliğine yanlış bildirilmesi sonucu, Validebağı Yetimler Yurdundaki görevinin otuz yedinci günü, Tevfik Rüştü imzasıyla görevden alınma yazısı geldi. Kendi başına çalışma kararı aldı.

Mazûliyet aylığı almayı da kendine yediremedi ve bir aya yakın bir süre gazetelerde yazdığı yazılarla geçindiler. Balıkesir’in Balya kazasındaki işletme müdürü arkadaşından bir şirkette ona iş vermesi için ricada bulundu. O, madende memurlarla müstahdemlerin çocukları için bir okul açmak düşüncesindeydi. Arkadaşı, Kâzım Nami’ye de bu okulun müdürlüğünü teklif etti, Kâzım Nami de bu işi kabul etti. 1923 yılı Ağustos ayı sonlarında ailesini de alarak bu kazaya yerleştiler.

1925 yılında, ailesiyle birlikte İstanbul’a döndü. Gazetelerden Kıbrıs Türk Lisesi için müdür arandığı haberini okudu. Görüşmeye gitti, kabul edildi ve Eylül ayı başında ailesiyle birlikte Kıbrıs’a gönderildi.

Bu okulda müdürlüğün yanında, edebiyat derslerini de üzerine aldı. Kâzım Nami Maarif Vekâletinden, vekâletin bastırıldığı kitaplardan fakir çocuklar için bir miktar göndermelerini rica etti. İki ay kadar sonra Antalya Maarif Müdürlüğünden, “Kıbrıs Lisesi Türkiye’ye tabi olmadığından müdürün Vekâletle doğrudan doğruya muhabereye salahiyeti yoktur.” cevabı geldi. Doktor Rıza Nur ile birlikte kurduğu bu Vekâletten böyle bir yazı gelmesi çok gücüne gittiği için hemen emekliliğini istedi. Vekâlet de dilekçesini kabul etti ama başka bir yerde olduğu için emekli maaşını alamadı. Rum Lisesinde akşamları Türkçe derslerine girdi.

Ailesini İstanbul’a gönderip kendisi Kıbrıs’ta kaldı. Kıbrıs Maarif İdaresiyle üç yıllık kontrat yaptı. İlk önce bu kontratı yenileyip Kıbrıs’a yerleşme niyetinde olan Kâzım Nami, daüssıla denilen yurt hastalığına yakalandığı için Maarif müdürlüğünden, yerine bir yıl önce gelen tarih öğretmeni İhsan Uludağ’ın geçirilmesini ve kontratının kaldırılmasını istedi.

Kıbrıs’tan İstanbul’a döndü. Birkaç gün sonra Ankara’ya gidip, Maarif Vekili’nden İstanbul okullarında öğretmenlik istedi. Vekil de Kâzım Nami’yi Yüksek Muallim Mektebi ile Nişantaşı Kız Ortaokulu Fransızca öğretmenliğine tayin etti.

Daha sonra Musevi Lisesinde Türkçe derslerine de girdi. 1929 yılında Robert Kolejinde açılan Türkçe öğretmenliği de Kâzım Nami’ye verildi. Bu arada Cumhuriyet ve Vakit gazetelerinde de yazılar yazdı.

1931 yılında kolej, derslerinin yanında öğrencilere dağıtılmak üzere uygulamalı dilbilgisi kitabı yazmasını istedi. Daha sonra yazdığı bu kitabı bastırıp ve öğrencilere dağıttı. Okullardaki işleriyle beraber dergilere, gazetelere yazı yazmak, Kâzım Nami’yi çok yorduğu için Musevi Lisesinden istifa etti.

Kâzım Nami, Atatürk’ün bir Türk gençliği kurmak istediğinin farkındaydı ,ama bu çalışma yolunda hiçbir hareketlilik göremiyordu. Çalıştığı kolejde bu iş ciddiye alınmakta olduğu için, Atatürk’e bir mektup yazdı, kolejde gençlere yönelik girişimlerini anlattı. Ertesi gün, Atatürk “Kâzım Nami saraya gelsin.”, diye emir verdi. Dolmabahçe Sarayı’nda Tevfik Bey, Cemil Bey’le görüşmesini söyledi. Kâzım Nami, Cemil Çamlıbel’in yanına gitti. Cemil Bey Atatürk’ün, mektubundan çok memnun kaldığını, geçici olarak halkevleri kurmak istediklerini söyledi ve burada çalışmasını teklif

etti. Kâzım Nami, "Atatürk'ün her teşebbüsünde bir yaratma vardır. İstanbul'da açacağınız halkevlerinde bütün gönlümle çalışırım." cevabını verdi.

1932 yılında Maarif Vekâleti, Kâzım Nami'ye ilkokullar için iki yurt bilgisi ile ortaokulların son sınıfı için bir Cumhuriyet Tarihi kitabı yazması emrini verdi. Aynı zamanda Robert Kolejinde Türkçe öğretmenliği de yaptığı için, Erenköy Kız Lisesi öğretmenliğinden istifa etmek zorunda kaldı.

1932-1933 ders yılının bitiminde, yazılması emredilen kitapları bitirdi ve Maarif Vekâletine teslim etti. Kâzım Nami 1933 yılında Talim ve Terbiye Dairesinde vatanına daha fazla hizmette bulunacağını düşünerek, Mustafa Kemal'den buraya geçmeyi rica etti ve Talim ve Terbiye Dairesine geçti.

1935 yılında Atatürk'ün isteğiyle Manisa ilinden mebus oldu. Atatürk'e teşekkürlerini sunmaya gitti. Atatürk de onu özel iltifatla kabul etti.

1936 yılında, Maarif Encümenliğinden çıkarılıp Millî Müdafaa Encümenliğine verildi. Mustafa Kemal, Millî Müdafaa encümenliğine asker olmayan üyelerin de seçilmesini istediği için; bu emre itaatsizlik yapamadı ve milletvekilliğinin sona erdirildiği 1943 yılına kadar bu encümenlikte görev yaptı.

1937 yılı tatilinde Afyon, Kütahya vilayetlerinde CHP adına teftiş yapmakla görevlendirildi. Yazın iki aydan fazla süren bu teftiş gezisinden sonra Ankara'ya döndü ve raporunu verdi. Mezkûr raporda, gezdiği yerlerde Cumhuriyet Halk Partisinin birer kadrodan ibaret kaldığını, buralara üye olarak girenlerin şahsî menfaatlerinden başka bir şey düşünmediklerini bildirdi. Bunun üzerine Ankara'da buldukça Ankara Radyosunda haftada bir, İstanbul Radyosunda on beş günde bir yaptığı radyo konuşmaları elinden alındı.

1939'da Bulgaristan'a oradan Yunanistan'a gitti. Eğitim sistemleri hakkında bilgi aldı.

1940 yılında, kızını da yanına alarak gezme amacıyla Suriye'ye, Şam'a, Beyrut'a gitti. Ankara'ya dönünce, Milletvekilliği vazifesini layığıncaya yapamadığını düşünerek, yabancı ülkeleri gezmekten vazgeçti. Kendini elinden geldiğince Manisalılara hizmet etmeye adadı.

Kâzım Nami 1941 yılında Millî Müdafaa Encümenliğinde çalışırken, her fırsatta vekili olduğu Manisa iline koşup, ilçesinden bucağına kadar bütün ili gezdi, halkın ihtiyaçlarını gözlemledi ve gidermeye çalıştı.

1942 yılı başında Büyük Millet Meclisinde "Millî Korunma Kanunu" konuşulduğu günlerde, Mecliste yaptığı bir konuşma sebebiyle mebuslar tarafından bozgunculukla suçlandı. Hakkında soruşturma açıldı ve Parti grubu idare heyeti tarafından ihtar cezası verildi.

1943 yılı seçimlerimde, Kâzım Nami'nin mebusluğa adaylığı koyulmadı. Mecliste çalışmaktan uzaklaştırıldı. Ailesini de alarak Ankara'dan ayrılıp, İstanbul'a yerleşti. Emekli maaşı, Kâzım Nami'nin geçinebilmesi için yeterli gelmediği için 1936'da "Yeni Kültür" adında aylık bir eğitim dergisi çıkarmaya başladı. Ticaret odasında raportörlük görevi yaptı. Fabrikaları, ticarethaneleri, imalathaneleri gezip görmeye başladı. Bu gezip görme Kâzım Nami'ye çok şey öğretti. 1944 yılında Basın Raportörü görevine geldi.

1947 yılında Demokrat Parti'nin kurulmasıyla, bu partiye geçti. Bu değişiklik Ticaret Odasındaki işine mani olmadı. Yılda bir iki defa izin alıp, bazı illerde konuşmalar yaptı ve bazı gazetelerde yazılar yazdı. Bu yazıların çoğu Halk Partisi'yle alakalı olduğu için, 1948 yılında Ticaret Odası genel kâtipliğinden bu yazıları yazmaktan vazgeçmesi

gerektiği, aksi takdire işinden çıkarılacağı ihtarı geldi. Kâzım Nami yazmaya devam ettiği için, en sonunda 1950 Ocak ayında yaş haddi bahanesiyle, tazminatı verilerek Ticaret Odasından ihraç edildi.

Karaköy'deki Saint Benoit Kız Ortaokulunda iki yıl Türkçe öğretmenliği yaptı. Harbiye'de Ermeni Lisesinde coğrafya öğretmenliği yaptı. Burada bir buçuk yıl çalıştıktan sonra oradan da ayrıldı ve Ticaret Odasında çalışırken bir arkadaşıyla ortak çıkardıkları "Türk, Anglo - Amerikan Postası" adlı derginin yayınıyla ilgilendi.

Kâzım Nami yaşlılık döneminde, daha önce görmediği Karadeniz kıyısındaki illeri, Erzurum ve Sivas illerini gezip gördü. Kâzım Nami ömrü boyunca Türkiye'nin birçok ilini bucağına kadar gezip, görmüştür.

1967 yılının Ekim ayında, doksan yaşında İstanbul'da ölmüş ve Zincirlikuyu mezarlığına defnedilmiştir.

Türk eğitim sisteminin önemli aydınlarından biri olan Kâzım Nami, Batı ülkelerine birçok gezi yapmış ve bu ülkelerin eğitim sistemlerini tetkik etmiş, yurda dönünce tetkik ettiği bilimsel araştırma ve yenilikleri uygulamaya koymuştur. Kâzım Nami hiçbir zaman tutucu olmamış, yeniliklere açık kalmış, inkılâpçılık ilkesi doğrultusunda ülkede yaşamı ve eğitim sistemini çağdaşlaştırma çabalarına girişmiştir.

Kâzım Nami, maarif şuralarının hepsinde bulunmuş ve Türk Dil Kurumunun bütün Kurultaylarına çağırılmıştır.

Kâzım Nami Duru hem Osmanlı döneminde hem de Cumhuriyet döneminde yaşamış bir aydın olduğu için, Cumhuriyet'in ilanından sonra Türk eğitim sistemini daha iyi bir duruma getirebilmek amacıyla Batı'nın eğitimini incelemiş ve Türk eğitim sisteminde Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı kalarak uygulamaya çalışmıştır.

Fahri TEMİZYÜREK-Fatma DİNÇER

KAYNAKÇA

ATATÜRK, Mustafa Kemal, **Nutuk (1919-1927)**, Bugünkü Dille Yayına Hazırlayan Zeynep KORKMAZ, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 1998.

DİNÇER, Fatma, **Kazım Nami Duru, Hayatı, Eserleri ve Türkçe Öğretimine Katkıları**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007

DURU Kâzım Nami, "Bir Otodidakt", **İlköğretim Dergisi**, C 6, S 103-104-105-108-115-120, 1942.

DURU Kâzım Nami, **Okulda Kendi Kendini İdare** (Jean Piaget'ten çeviri), Maarif Matbaası, İstanbul 1941.

DURU, Kâzım Nami, **Cumhuriyet Devri Hatıralarım**, Sucuođlu Matbaası, İstanbul 1958.

DURU, Kâzım Nami, **Çocuk Bahçesi Rehberi**, Matbaa-i Amire, İstanbul 1339/1917.

DURU, Kâzım Nami, **En Büyüğümüz İçin**, Ulus Basımevi, Ankara 1935.

DURU, Kâzım Nami, **İttihat ve Terakki Hatıralarım**, Sucuođlu Matbaası, İstanbul 1957.

DURU, Kâzım Nami, **Kemalist Rejimde Öğretim ve Eğitim**, Kanaat Kitapevi, İstanbul 1938.

DURU, Kâzım Nami, **Muallimin Meslek Ahlakı**, Devlet Matbaası, İstanbul 1934.

DURU, Kâzım Nami, **Sosyolojinin Unsurları**, Devlet Basımevi, İstanbul 1936.

DURU, Kâzım Nami, **Terbiyevî Yazılar**, Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi, İstanbul 1932.

DURU, Kâzım Nami, **Türk Gramerine Yardımcı Kitap**, Matbaacılık ve Neşriyat-Türk Anonim Şirketi, İstanbul 1933.

DURU, Kâzım Nami, **Türkçe Oku, Türkçe Yaz**, Matbaa-i Amire, İstanbul 1925.

DURU, Kâzım Nami, **Türkçeyi Nasıl Öğretmeli?**, Yay. Haz. Murat Özbay, Kül Sanat Yayıncılık, Ankara 2004.

DURU, Kâzım Nami, **Yeni Kültür**, Sayı 26, 1938.

DURU, Kâzım Nami, **Yeni Kültür**, Sayı 31, 1939.

DURU, Kâzım Nami, **Yeni Kültür**, Sayı 39,1931.

GÜNEŞ, İhsan, **Türk Parlamento Tarihi: TBMM V. Dönem (1935-1939)**, Cilt II, TBMM Basımevi Müdürlüğü, Ankara 2001.

23/11/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/kazim-nami-duru-1877-1967/?pdf=3904> adresinden erişilmiştir